

RÖNNEÅ

Sammanfattning av vattenkontrollen 2010

Rönneåkommittén

Ekolog
gruppen

Rönne å vattenkontroll 2010

Vattenkemiska förhållanden i Rönne å 2010

Klassning av vattenkvalitet

Tillståndsklass enligt Naturvårdsverket, rapport 4913: Naturvårdsverkets klasser anger vattenkvaliteten, där klass 1 anger ett bra eller önskat tillstånd och klass 5 anger ett dåligt eller oönskat tillstånd.

Provpunkt Vattendrag	Syretillstånd & Syretärande ämnen		Ljusförhållanden		Surhet/försurning		Näringstillstånd		
	Syrehalt mg/l	CODMn mg/l	Grumlighet FNU	Färg mgPt/l	pH	Alkalinitet mmol/l	Tot-P µg/l	Tot-N µg/l	N/P-kvot
	Min	Medel	Medel	Medel	Min	Min	Medel	Medel	Medel
1 Rönneå, utloppet ur Ringsjön	6,4	8	6,8	26	7,7	1,88	39	1142	
3 Rönneå, uppstr Bålamöllan	4,8	12	5,7	67	7,4	1,77	58	1967	
11 Rönneå, vid Djupadalsmölla	6,2	11	5,1	53	7,5	1,71	48	2150	
14 Rönneå, uppstr Ljungbyheds AR	7,5	11	6,0	68	7,5	1,19	33	1855	
25 Rönneå, vid Stackarps bro	8,1	11	6,2	73	7,5	1,03	30	2017	
34 Rönneå, vid Tranarps bro	7,7	11	9	84	7,4	0,81	32	2233	
49 Rönneå, uppstr Ängelholm	7,6	11	8	95	7,3	0,73	38	2317	
57 Rönneå, vid utfl t Skäldeviken	6,9	11	8,7	95	7,3	0,71	44	2108	
6 Bäljaneå, uppstr Röstänga	8,5	8	16	53	7,4	1,74	61	2967	
8 Bäljaneå, före utfl t Rönneå	7,8	6	8	56	7,5	1,88	33	2683	
10 Snällersödsbäcken, ned N Rörum	8,6	15	6,2	110	7,3	0,42	26	1300	
59 Klingstorpbäcken, vid Färingtofta	8,3	15	4,0	118	7,2	0,34	21	1222	
15 Ybbarpsån, utfl ur Ybbarpsjön	5,5	22	10	146	6,7	0,20	28	837	
16 Ybbarpsån, nedstr Perstorp AB	7,7	14	10,5	144	7,2	0,49	41	2142	
17 Ybbarpsån, Storarydsdammens utl	7,8	13	6,1	133	7,1	0,54	27	1867	
18 Ybbarpsån, vid Vårgapet	7,2	13	5,6	121	7,2	0,54	21	1833	
22 Ybbarpsån, vid Herrevadskloster	7,2	13	6,0	115	7,2	0,51	24	1575	
23 Skärån, vid Järbäck	8,3	6	3,7	39	7,1	0,52	17	2533	
26 Klövabäcken, vid Frumölla	8,4	5	3,5	34	7,3	0,63	22	2667	
28 Perstorpsbäcken, uppstr Perstorp	8,1	27	25	321	6,5	0,14	36	1533	
29 Perstorpsbäcken, nedstr Perstorp	7,3	15	11	150	6,7	0,32	27	2333	
32 Bäljaneå, uppstr Klippan	8,6	14	9,3	160	6,9	0,20	20	1650	
33 Bäljaneå, nedstr Klippan	7,8	15	9,2	163	6,9	0,22	26	1983	
36 Pinnån, nedstr Åsljungasjön	7,2	22	8,5	221	6,4	0,15	30	920	
40 Pinnån, nedstr Örkelljunga	6,5	15	5,1	129	6,8	0,23	41	2933	
42 Pinnån, uppstr Extraco	7,6	14	4,9	133	6,7	0,20	27	2100	
44 Pinnån, utfl ur Kopparmölledamm	7,9	13	5,6	129	6,8	0,26	47	2592	
58 Pinnån, vid utfl t Rönneå	8,5	13	6,5	119	6,9	0,29	45	2950	
48 Pråmöllebäcken, vid Ällekärr	8,4	17	8,0	150	7,0	0,31	30	1300	
70 Kågleån, vid Ängeltofta	8,7	16	10	133	7,3	0,69	49	2033	
55 Kågleån, SV Månstorp	8,6	16	12	141	7,4	0,73	53	2133	
56 Rössjöholmsån, f utfl t Rönneå	8,8	12	10	118	7,4	0,52	42	1725	
Sjöar									
19 Ö Sorrdössjön, 1 m ö botten	5,8	12	5,7	100	7,2	0,60	21	1700	81
37 Hjälmjön, 1 m ö botten	2,7	16	8,9	150	6,7	0,18	30	1058	36
50 Västersjön, 1 m ö botten	6,8	10	1,8	65	6,7	0,18	11	668	59
51 Rössjön, 1 m ö botten	3,3	8	2,8	48	6,7	0,21	16	640	39

Metaller i vatten							
Provpunkt	Koppar µg/l	Zink µg/l	Kadmium µg/l	Bly µg/l	Krom µg/l	Nickel µg/l	Arsenik µg/l
11 Rönneå, vid Djupadalsmölla	0,75	2,92	0,010	0,11	0,06	0,726	0,27
59 Klingstorpbäcken, vid Färingtofta	0,97	4,77	0,024	0,33	0,20	0,67	0,18
48 Pråmöllebäcken, vid Ällekärr	0,98	3,65	0,019	0,35	0,21	0,74	0,17

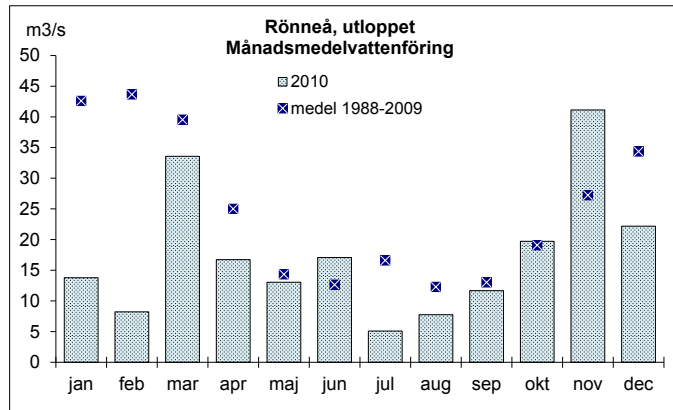
Metaller i mossa									
Provpunkt	Koppar mg/kg TS	Zink mg/kg TS	Kadmium mg/kg TS	Bly mg/kg TS	Krom mg/kg TS	Nickel mg/kg TS	Arsenik mg/kg TS	Kvicksilver mg/kg TS	Kobolt mg/kg TS
11 Rönneå, vid Djupadalsmölla	11,6	119	0,292	7,57	4,81	7,56	2,46	0,036	11,6
57 Rönneå, vid utfl t Skäldeviken	18,2	97	0,323	8,08	4,28	6,09	1,76	0,046	7,43
15 Ybbarpsån, utfl ur Ybbarpsjön	10,6	58	0,173	5,09	1,98	6,06	1,17	0,032	9,73
17 Ybbarpsån, Storarydsdammens utl	12,8	68	0,103	3,84	2,42	11,8	1,07	0,035	5,23
33 Bäljaneå, nedstr Klippan	10,5	219	1,210	7,54	9,58	8,54	2,99	0,052	86,3
44 Pinnån, utfl ur Kopparmölledamm	14,7	295	1,130	8,56	2,56	8,93	3,67	0,056	105
56 Rössjöholmsån, f utfl t Rönneå	12,6	181	0,834	7,83	6,40	9,93	2,33	0,046	26,7

2010 - med en kall vinter

Årsmedeltemperaturen 2010 var lägre än normalt. Det var speciellt början och slutet av året som var kallare än vanligt. **Nederbörds-mängden** var något mindre än normalt.

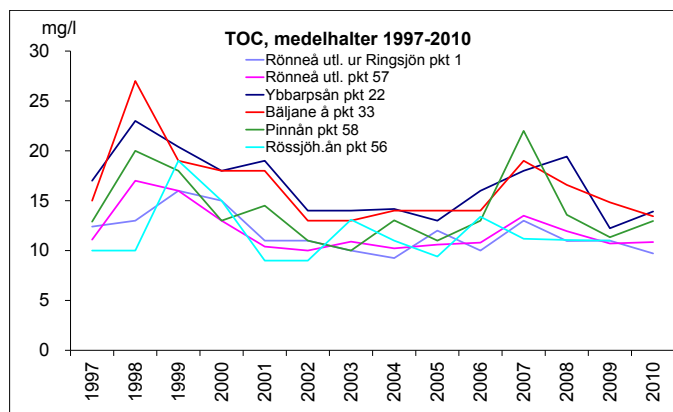
Augusti var månaden då det regnade som mest och nederbördsöverskottet var som störst.

Årsmedelvattenföringen vid mynningen, 18 m³/s, var mindre än den normala (25 m³/s). De flesta månader hade en vattenföring mindre än den normala, det var bara i november som flödena var tydligt högre än normalt.

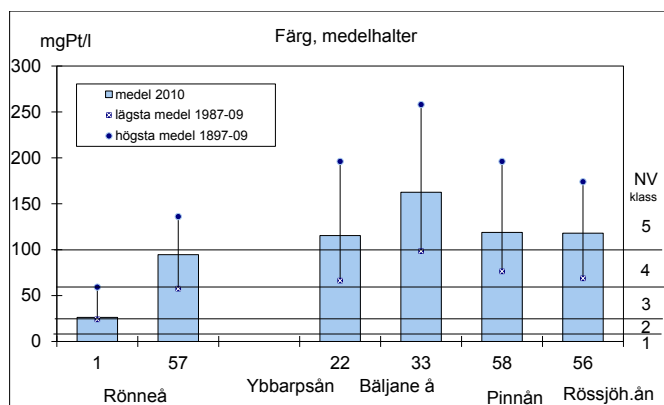
Syretillstånd och syretärande ämnen

Syrgastillståndet var syrerikt till måttligt syrerikt vid alla provtagningar med tre undantag i augusti då tillståndet var svagt (klass 3) i Rönne å vid Bålamöllan och i Rössjöns bottenvatten, samt syrefattigt (klass 4) vid bottnen i Hjälmjön. Halterna av **organiskt material** mätt som permanganattal (COD_{Mn}) bedömdes som *mycket höga (klass 5)* på fem provpunkter i rinnande vatten, samt i Hjälmjön. Medelhalterna för TOC (totalt organiskt kol) 2010 bedömdes vara *måttligt höga till höga (klass 3-4)*. De var lägre än vanligt jämfört med perioden 1997-2009.

Ljuförhållanden

Vattnet var *starkt grumlat* och *starkt färgat (klass 5)* på ca hälften av provpunkterna. De högsta grumligheterna uppmättes i samband med höga flöden i november, medan vattnet var som mest färgat under sensommaren. Jämfört med perioden 1987-2009, var färgtalen 2010 ungefär på medelnivå. Dock var vattnet mindre färgat än vanligt vid Ringsjöns utlopp (pkt 1). **Siktdjupet** i sjöarna var *måttligt till litet (klass 3-4)* under alla provtagningarna.

Surhet/försurning

pH-värdena var generellt bra, vattnet var *neutralt till svagt surt* med ett undantag, i Pinnån nedströms Åsljungasjön i november, då det var *måttligt surt (klass 3)*.

Alkaliniteten visade på *mycket god till god (klass 1-2)* buffringskapacitet vid alla provtagningar under året.

Året både *inleddes och avslutades kallare än normalt*. Även i de strömmande partierna var det *delvis isbelagt*, som här i Rössjöholmsån (pkt 56) i januari.

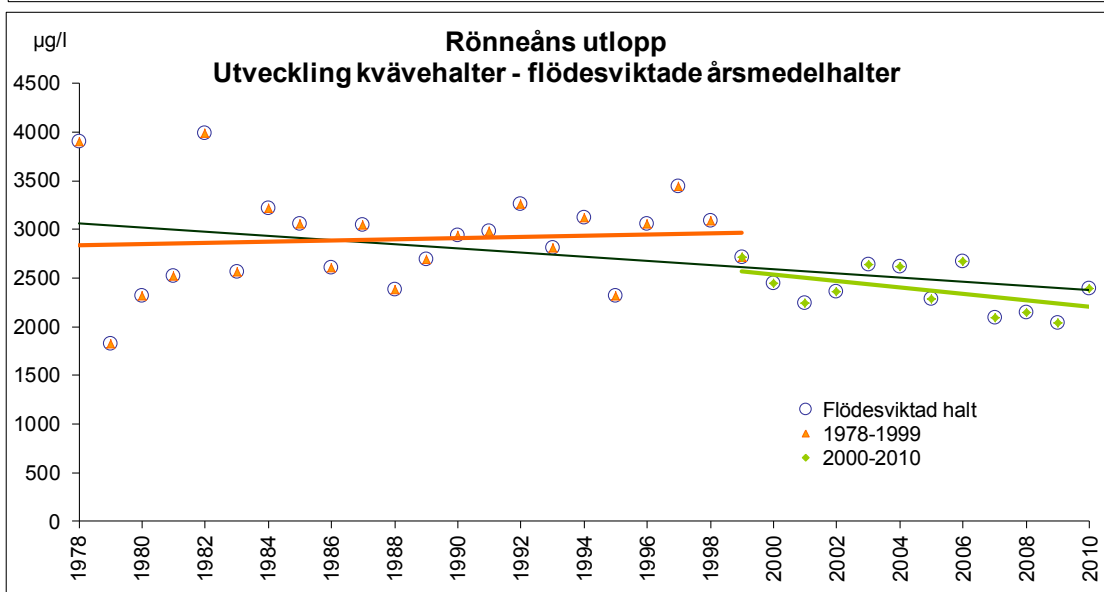
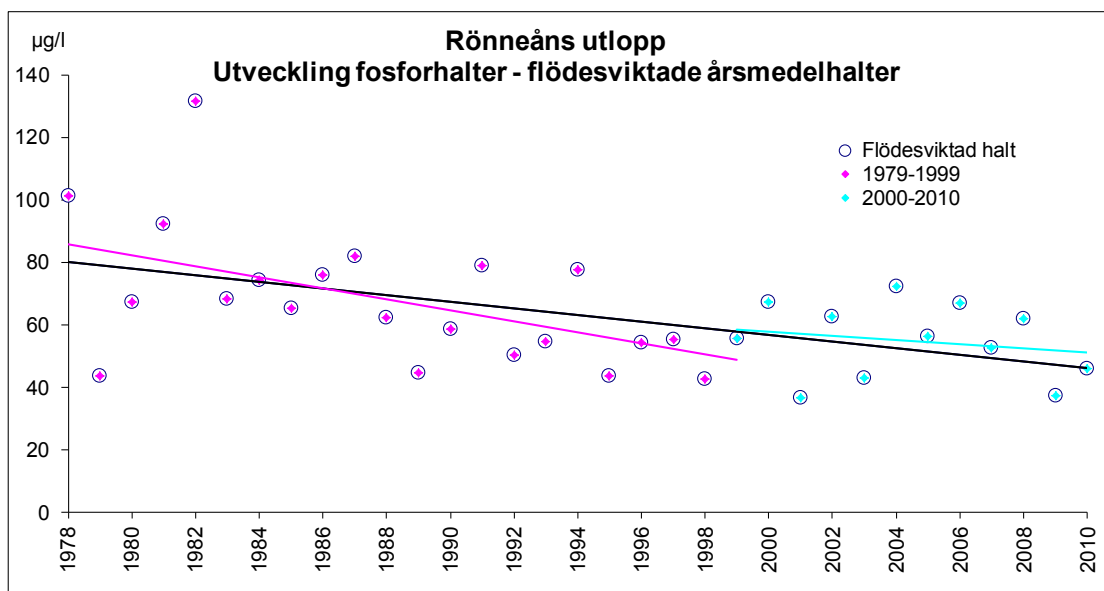
Näringstillstånd

Fosforhalterna var grundat på medelhalterna, *måttliga - höga (klass 2-3)* på nästan alla provpunkterna. *Mycket höga (klass 4)* fosforhalter registrerades bara vid tre provpunkter.

Utvecklingen av den flödesviktade fosforhalten vid mynningen 1978-2010 är nedåtgående.

Minskningen av halterna har skett den första 20-årsperioden, då trenden stannar av de senaste 10 åren.

Kvävehalterna klassades som *höga (klass 4)* på nästan alla provpunkterna. Det var i Klingstorpabäcken, samt i sjöar och sjöutlopp som de något lägre halterna uppmättes. I de flödesviktade medelhalterna vid mynningen kan en svag minskning av halterna ses under perioden 1978-2010. Minskningen tycks ha skett den senaste 10-årsperioden.

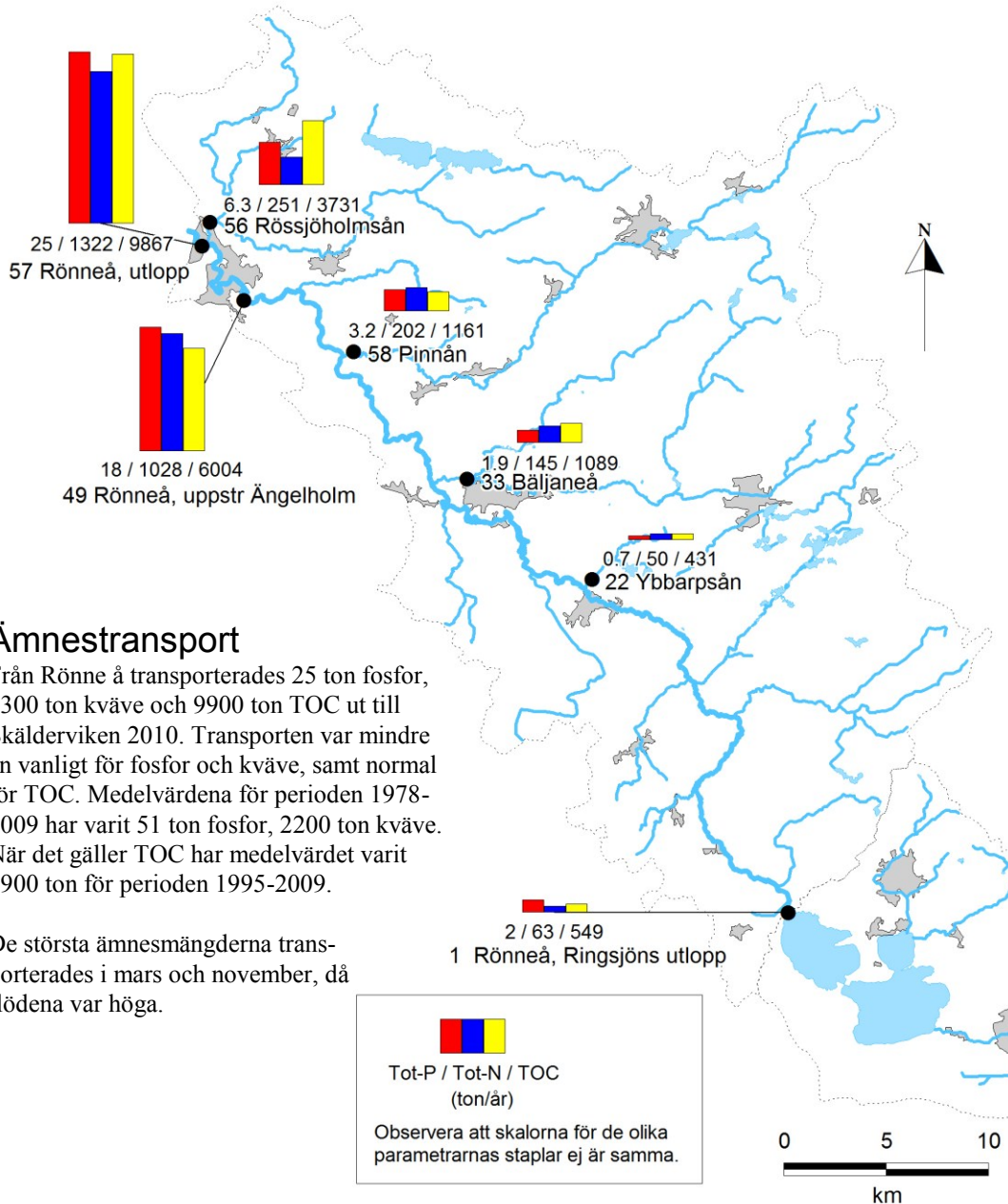

Metaller

Analysen av metaller **i vatten** visade för samtliga metaller *mycket låga till låga (klass 1-2)* halter vid de tre undersökta provpunkterna. Metallhalterna **i vattenmossa** var *mycket låga till måttliga (klass 1-3)* vid alla undersökta provpunkter med undantag av Bäljane å (pkt 33) och Pinnån (pkt 44), där *höga (klass 4)* kobolthalter uppmättes.

I Rönne å vid Djupadalsmölle mäts metallhalter både i vatten och i mossa.

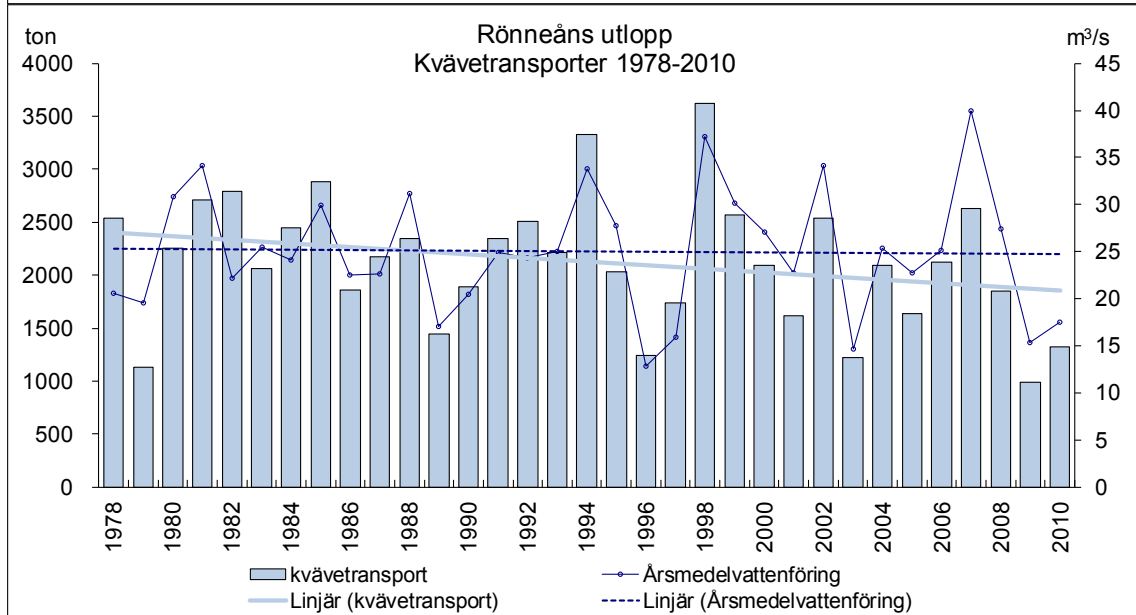
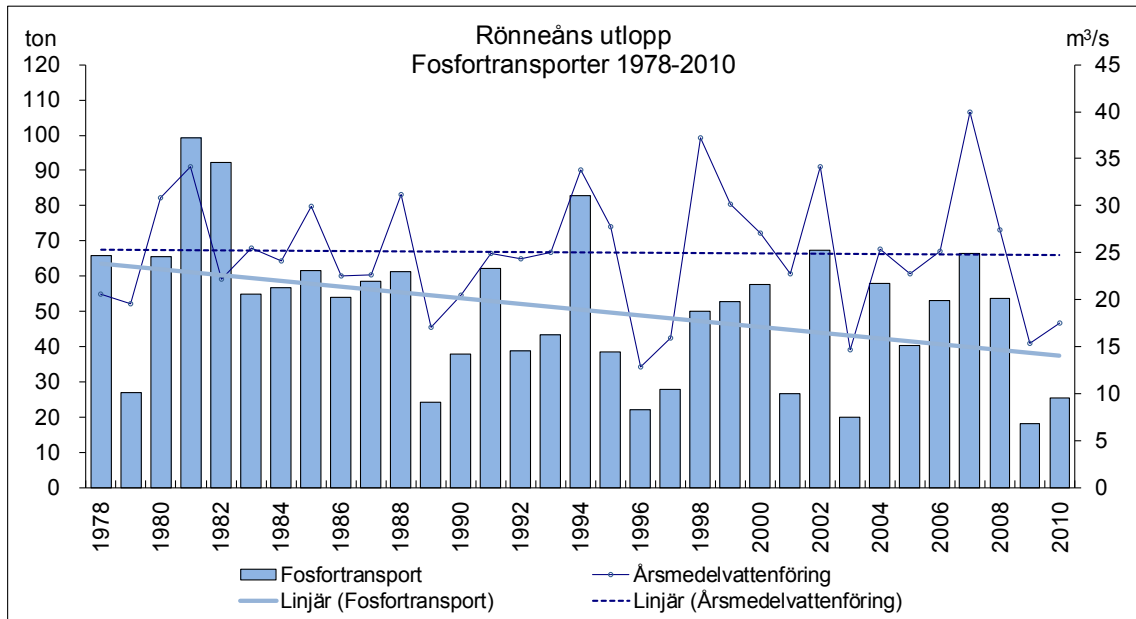

Klassning av arealförlust

Tillståndsklass enligt Naturvårdsverket, rapport 4913: Naturvårdsverkets klasser anger arealförlusten, där klass 1 anger ett bra eller önskat tillstånd och klass 5 anger ett dåligt eller oönskat tillstånd.

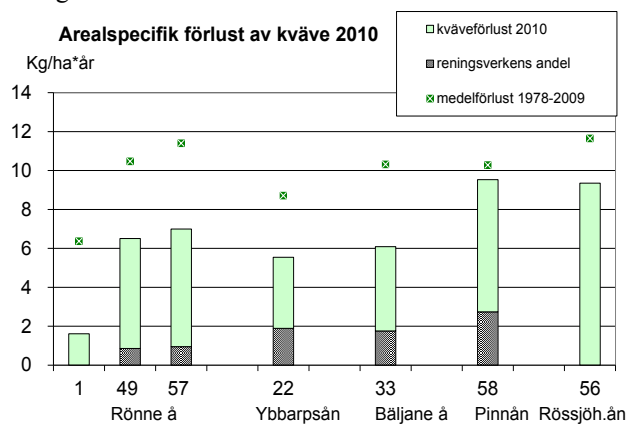
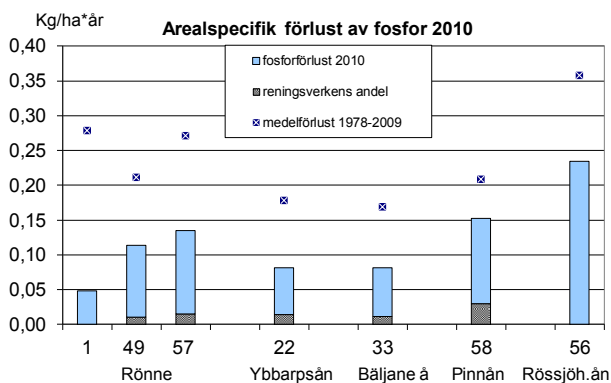

Arealspecifik förlust

Arealförlusterna 2010 för fosfor var *låga (klass 2)* i Ringsjöns utlopp och *måttliga (klass 3)* i övriga beräknade vattendrag, förutom Rössjöholmsån som hade hög förlust (klass 4). För kväve bedömdes arealförlusterna 2010 som *höga (klass 4)* vid samtliga beräknade mätpunkter utom i Ringsjöns utlopp, där den var låg (klass 2).

De arealspecifika förlusterna var betydligt lägre än vanligt. Vid Rönneåns mynning beräknades fosforförlusten till 0,1 kg/ha, år och kväveförlusten till 7 kg/ha, år. Reningsverkens andel av kvävetransporten 2010 var störst i Pinnån och Ybbarpsån. Vid Rönneåns utlopp hade ca 10-15 % av både av fosfor och kväve sin källa i reningsverken.

Biologiska förhållanden

Klassning av ekologisk status

Statusklass enligt Naturvårdsverket, handbok 2007:4: Bedömningen anger den ekologiska statusen, där hög status anger ett bra eller önskat tillstånd och dålig status anger ett bristfälligt eller oönskat tillstånd.

provpunkt Vattendrag	Bottenfauna status
11 Rönne å, Djupadalsmölla	hög
22 Ybbarpsån, Herrevadskloster	hög
33 Bäljaneå, nedstr Klippan	hög
46 Pinnån, Stora mölla	hög
56 Rössjöholmsån, nära utloppet	hög

provpunkt Vattendrag	Fisk status
27 Rönneå, vid V Sönnarslöv	otillfredställande
30 Bäljaneå, vid Hyllstofta	måttlig

provpunkt Vattendrag	Kiselalger status
25 Rönne å, vid Tranarps bro	måttlig
49 Rönne å, uppstr Ängelholm	måttlig
57 Rönne å, vid utl t Skälderviken	måttlig

provpunkt Vattendrag	Plankton status
19 Ö Sorrodssjön	god
37 Hjalmsjön	god
50 Västersjön	god
51 Rössjön	god

Bottenfauna

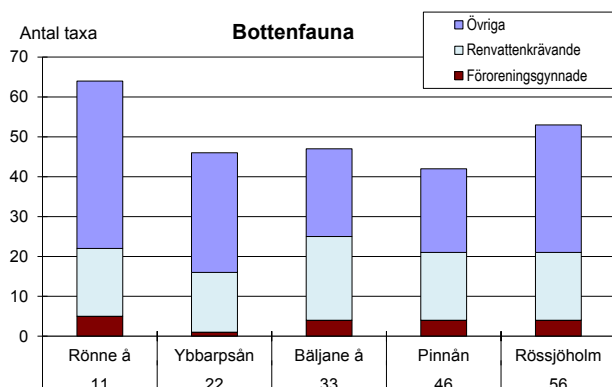
Undersökningen 2010 omfattade 5 lokaler. Utifrån beräknade bottenfaunaindex bedömdes samtliga vara *obetydligt föroreningspåverkade* av näringsindikerande föroreningar.

Vid alla lokalerna var försurningspåverkan *obetydlig*.

Den sammanvägda ekologiska statusen avseende bottenfaunan bedömdes vara *hög* på alla lokalerna.

Två lokaler bedömdes ha ett *mycket högt naturvärde*, Rönne å (pkt 11) och Rössjöholmsån (pkt 56). I Bäljaneå (pkt 33) var naturvärdet *allmänt*, medan Ybbarpsån (pkt 22) och Pinnån (pkt 46) hade *högt* naturvärde.

Den rödlistade dagsländan *Baetis liebenauae* påträffades i Pinnån. Sju andra ovanliga arter förekom i årets undersökning. Det tidigare (2008 och 2009) omtalade kräftdjuret *Proasellus coxalis* har vid DNA-analys i Frankrike visat sig vara den vanliga sötvattensgråsuggan *Asellus aquaticus*.

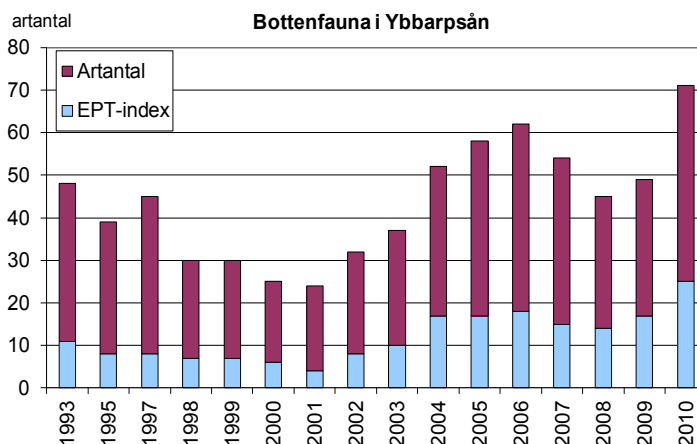

Korta resultat 2010

- 2010 var ett år med ovanligt höga artantal.
- Rönne å, pkt 11, hade det högsta artantalet i undersökningen och det för lokalen högsta artantalet sedan 1993.
- Fortsatt förbättrat resultat märks i Ybbarpsån, vilket antas bero på bättre vattenkvalitet de senaste åren.

Diagrammet nedan till vänster visar antalet renvattenkrävande (positiva) respektive föroreningsgynnade (negativa) indikatorarter/grupper i DFI-index. Lägger man till övriga arter får man det totala antalet taxa (hela stapeln).

Diagrammet nedan till höger visar antalet dag-, natt- och bäcksländor (EPT-index) och det totala antalet arter (hela stapeln) i Ybbarpsån (pkt 22) vid bottenfaunaundersökningar gjorda 1993-2010. En positiv utveckling kan ses under perioden.

Fisk

De två undersökta lokalerna 2010, Rönne å, Västra Sönnarslöv (pkt 27) och Bäljane å, Hyllstofta (pkt 30) bedömdes liksom tidigare ha *otillfredsställande* respektive *måttlig* status beträffande fisksammansättning.

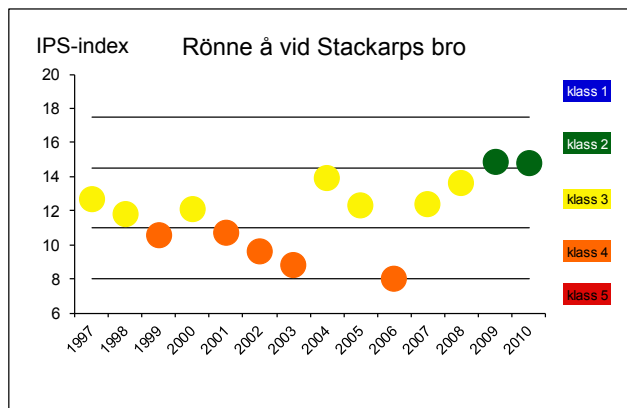
I Bäljane å fångades lax, öring, ål, och elritsa, samt i Rönne å, förutom de tre förstnämnda, även sandkrypare, lake, mört och benlöja. Reproduktion av lax och öring förekom på båda lokalerna.

Kiselalger

Utifrån beräknade kiselalgsindex (treårsmedelvärden), som visar påverkan av näringsämnen och lättnedbrytbar organisk förorening (IPS), bedömdes de undersökta lokalerna (Rönne å vid Stackarps bro, Rönne å uppströms Ängelholm och Rönne å vid utloppet till Skälderviken) alla tillhöra klassen *måttlig* status 2008-2010. Surhetsklassningen pekade på alkaliska förhållanden.

I Rönne å vid Stackarps bro har (enligt IPS-index) påverkan av näringsämnen och organisk förorening minskat sedan 2006.

Plankton

Plankton har undersökts i fyra sjöar i april och augusti. Alla dessa (Rössjön, Västersjön, Östra Sorrdössjön och Hjälmjön) bedömdes ha ett *måttligt näringsrikt* planktonsamhälle.

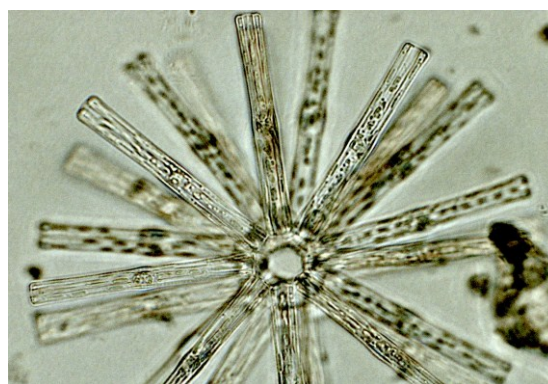
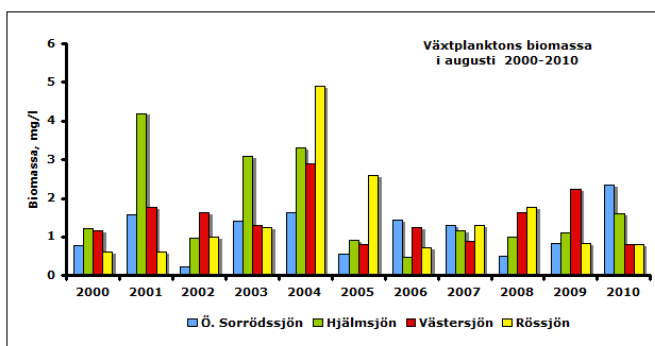
Antalet registrerade växtplanktonarter varierade mellan 22 och 72 arter/grupper. Det största antalet arter registrerades i augusti i Hjälmjön.

Indifferent arter dominerade i alla sjöarna. Eutrofa arter var i allmänhet mer frekventa än oligotrofa i augusti, medan guldalger, kiselalger och rekyalger var vanligast i april. I augusti var *Gonyostomum* och blågröna alger dominerande i Rössjön, medan kiselalger, cryptomonader, och rekyalger var mest frekventa i de övriga sjöarna.

Växtplanktons biomassa varierade mellan 0,12–4,47 mg/l. Den högsta biomassan uppmättes under augusti i Hjälmjön.

Djurplankton dominerades av hjuldjur. Rikliga mängder av hinnkräftor till exempel dafnier registrerades under augusti i Västersjön. I de övriga sjöarna var förekomsten av hinnkräftor liten och hoppkräftor var betydligt vanligare. Allmänt sett förekom det små mängder djurplankton och planktonsamhällena var artfattiga.

Planktonsamhället i de enskilda sjöarna har haft en likartad sammansättning under perioden 1982-2010 och någon större förändring i planktonsamhället kan inte iakttagas.

Tabellaria fenestrata var. *asterionelloides* från Rössjön, augusti 2010. (Foto G. Cronberg)

Läs mer: www.ronnea.com

Den samordnade vattenkontrollen inom Rönneåns avrinningsområde, har sedan 1978 administrerats genom Rönneåkommittén. I kommittén ingår medlemmar från kommuner, företag och organisationer med intressen i ån. Kommittén är också en del av Rönneåns vattenråd, som bildades 2008. Mer information om kommittén, vattenrådet och dess olika verksamheter finns på hemsidan: www.ronnea.com

Rapporten kan laddas hem via internet i PDF-format från hemsidan. Där finns även en fullständig redovisning av resultat. Vidare hittas mer information om den samordnade recipientkontrollen i Rönne å, program, provpunkts- och metodikbeskrivningar samt pekbara kartor där resultat av kemi, bottenfauna, påväxt, plankton och fisk redovisas. Gå in på hemsidan och klicka dig fram under rubriken vattenkontroll.

Ansvarig för recipientkontrollen i Rönne å 2008-2010 är Ekologgruppen. Uppdragsgivare är Rönneåkommittén.

Ekologgruppen utför provtagning, vissa vattenanalyser, bottenfaunaundersökning, elfiske och redovisning (ackred nr 1279).

För genomförandet av undersökningarna har Ekologgruppen dessutom anlitat:

ALcontrol, Malmö, som utfört analyserna av kväve, fosfor, permanganattal, TOC, kisel, suspenderande ämnen, klorofyll a och s k makrokonstituenten (ackred nr 1006).

Analytica, Luleå, som utfört samtliga metallanalyser (ackred nr 1087).

Amelie Jarlman som utfört och redovisat perifytonundersökningarna.

Gertrud Cronberg, som bestämt och redovisat planktonproverna.

Ängelholms kommun, personal på miljö- och hälsoskyddskontor, som svarat för veckoprovtagningen i Rönneå (provpunkt 49) och Rössjöholmsån (provpunkt 56).

Sammanfattningen är gjord av Birgitta Bengtsson, Ekologgruppen

Landskrona, maj 2010

Omslag: Östra Sorrhödsjön i april 2010.

Foto: Birgitta Bengtsson

Ekologgruppen i Landskrona AB

Adress: Järnvägsgatan 19 B, 261 32 Landskrona

Telefon: 0418-76780 Fax: 0418-10310

Hemsida: www.ekologgruppen.com

E-post: mailbox@ekologgruppen.com